

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק מניעת הטרדה מינית (תיקון - ניצול יחסי מרות או תלות על ידי בעל תפקיד ציבורי), התשע"ג-2013

מבוא

"הצעת חוק מניעת הטרדה מינית (תיקון) – ניצול יחסי מרות או תלות על ידי בעל תפקיד ציבורי, התשע"ג-2013", שהציעו חה"כ מיכל רוזין וחברי כנסת אחרים קובעת כי במצבים של יחסי מרות או תלות של אדם בבעל תפקיד ציבורי, הצעות בעלות אופי מיני או התייחסות המתמקדת במיניותו של האדם ייחשבו כהטרדה מינית, גם אם המוטרדת או המוטרד לא הראו למטריד שאינם מעוניינים בהן. מטרת נייר עמדה זה לבחון את ההצעה הזאת מנקודת המבט היהודית.

המבט היהודי

אנו סוברים שיש לתמוך בהצעת החוק הזאת מנקודת המבט היהודית מן השיקולים הבאים:

- פגיעה בשיקול דעתו של עובד הציבור.** על פי ההלכה, אסור לבעל מקצוע האמון על אובייקטיביות לקבל רווחים העשויים לפגוע בשיקול דעתו ולהטותה, שנאמר: "וְשִׁחַד לֹא תִקַּח, כִּי שִׁחַד יַעֲרֹר פְּקָחִים וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים" (שמות כג, ח). בדומה לכך, יחסים בין עובד ציבור ובין מי שכפוף לו העשויים להפוך ליחסים מיניים המניבים "טובת הנאה" לעובד פוגעים באובייקטיביות של עובד הציבור ויוצרים ניגוד עניינים המונע ממנו לקבל החלטות שמטרתן היחידה היא טובת הציבור.
- מנהיג ציבור כמודל לניקיון כפים.** נאמר בתורה: "וְהָיִיתֶם נְקִיִּים מִה' וּמִשָּׂרָאֵל" (במדבר לב, כב), ולמדו חכמינו מזה שמנהיג הציבור חייב לנקות את עצמו מכל חשד, שאם לא כן, לא יוכל להיות מורה דרך לנקיות כפיים ולמאבק בשחיתות. יכולתו של עובד הציבור לקשור קשרים אינטימיים עם אנשים הכפופים לו אינה מאפשרת לו להיות מופת לניקיון כפיים ולמי שרק טובת הציבור עומדת לנגד עיניו.
- חשד לאונס בשל יחסי המרות.** המקרא אינו אומר שבת שבע התנגדה להיות עם דויד המלך,¹ ויחד עם זאת, הגמרא מתייחסת למעשהו של דויד המלך כמעשה אונס (כתובות ט ע"א), כשם שהיא מתייחסת ליחסים עם קטינה (יבמות לג ע"א).
- בדומה לכך, יש חשש משמעותי שגם כשאין התנגדות מפורשת לאמירות או הצעות בעלות גוון אינטימי של עובד ציבור, הדבר נעשה בניגוד לרצונו של הצד השני.
- קשר מיני ללא נאמנות ומחויבות אינו רצוי.** בתפיסה היהודית, קשר מיני בין איש לאישה צריך להיות כרוך בנתינה ההדדית ובברית נאמנות.² לכן, חוק זה, הפוסל מערכת יחסים ממין זה, הוא צעד בכיוון הנכון מבחינה יהודית.

עם זאת, כיוון שיש לפי הצעת החוק הזאת עברה גם בהעדר סירוב של הנפגעת או הנפגע, חשוב להגדיר בצורה ברורה ומידתית מה עושה חיזור לגיטימי להטרדה מינית. בהיעדר הגדרה זו, עלול מי שפועל בתום לב למצוא את עצמו מורשע על לא עוול בכפו. וכבר קבע הרמב"ם שעדיף לזכות חוטאים רבים מלהפליל אדם אחד חף מפשע (ספר המצוות רצ).³

¹ "וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב אל ביתה" (שמואל ב יא, ד).

² רמב"ם, אישות א, ד; רמב"ם, ספר המצוות, מצווה שנה.

³ "ולזכות אלף חוטאים יותר טוב ונכסף מהרוג זכאי אחד יום אחד".